

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Юридичний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор

Сергій ОКОВИТИЙ
2026 р.

ПОГОДЖЕНО
В.о. проректора
з науково-педагогічної роботи

Наталія ГУК
„04 03 2026 р.

ПРОГРАМА
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

для здобувачів першого (бакалаврського) освітнього рівня
за спеціальністю 081 Право
Освітня програма: Право

Розглянуто на засіданні вченої ради
юридичного факультету
від «16» січня 2026 р., протокол №3
Голова вченої ради _____ (Наталія ЮЗІКОВА)

Дніпро
2026

Укладачі програми:

1. Міжнародні стандарти прав людини – доц., канд. юрид. наук Мудрисівська Л.М.
2. Конституційне право України – доц., канд. іст. наук Чукаєва В.О.
3. Кримінальне право – доктор. юрид. наук, проф. Юзікова Н.С.
4. Кримінальний процес – доктор. юрид. наук, проф. Сачко О.В.
5. Цивільне право та цивільний процес – проф., доктор юрид. наук Марченко О.В.
6. Адміністративне право – доц., канд. юрид. наук Литвин О.П.
7. Міжнародне публічне право – доц., д.філ.у галузі права Беспаленков Р.О.

Програма ухвалена на засіданні кафедри адміністративного і кримінального права від «08» грудня 2025р., протокол №4

Завідувачка кафедри _____ (Ольга СОКОЛЕНКО)

Програма ухвалена на засіданні кафедри цивільного, трудового та господарського права від «07» січня 2026р., протокол №7

Завідувач кафедри _____ (Ігор АЛЕКСЄЄНКО)

Програма ухвалена на засіданні кафедри теорії держави і права, конституційного права та державного управління від «08» січня 2026р., протокол №7

Завідувачка кафедри _____ (Людмила МУДРИЄВСЬКА)

Програма ухвалена на засіданні кафедри європейського та міжнародного права від «12» січня 2026р., протокол №7

Завідувачка кафедри _____ (Катерина БЕРЕЖНА)

та на засіданні науково-методичної ради юридичного факультету від «13» січня 2026р., протокол №5

Голова

_____ (Ірина ПАТЕРИЛО)

I. Загальна частина

Атестаційний екзамен з права є формою атестації випускника юридичного факультету за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Програма атестаційного екзамену відповідає затвердженій освітній програмі «Право» від 8 вересня 2022 р., протокол №1 (редакція №4, від набору 2022/2023 н.р.), та стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право галузі знань 08 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 644, вводиться в дію з 2022/2023 навчального року. Стандарт погоджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, протокол від 21.06.2022 р. № 10.

Атестаційний екзамен перевіряється наступними загальним та спеціальним компетентностям відповідно до затвердженої освітньої програми “Право”:

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Назва програмного результату навчання	Назви освітніх компонентів, що забезпечують даний програмний результат навчання
РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки задалегідь невідомих умов та обставин.	ОК 1.1 Фізична культура ОК 1.2 Історія та культура України ОК 1.3 Безпека життєдіяльності та цивільний захист ОК 2.4 Основи юридичної клінічної практики ОК 2.9 Історія вчень про державу та право ОК 2.14 Земельне право ОК 2.16 Міжнародне публічне право ОК 2.17 Цивільне право ОК 2.20 Криміналістика

	<p>ОК 2.30 Міжнародне приватне право</p> <p>ОК 2.31 Аграрне право</p>
<p>РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.</p>	<p>ОК 1.2 Історія та культура України</p> <p>ОК 1.5 Українська мова за професійним спрямуванням</p> <p>ОК 1.7 Інформаційні та комунікаційні технології</p> <p>ОК 1.8 Психологія спілкування</p> <p>ОК 2.3 Виборче право країн ЄвроСоюзу</p> <p>ОК 2.6 Медичне право</p> <p>ОК 2.8 Конституційне право</p> <p>ОК 2.16 Міжнародне публічне право</p> <p>ОК 2.24 Основи права ЄвроСоюзу</p> <p>ОК 2.33 Виробнича практика: виробнича №1</p> <p>ОК 2.34 Виробнича практика: виробнича №2</p> <p>ОК 2.35 Виробнича практика: виробнича №3</p>
<p>РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.</p>	<p>ОК 1.2 Історія та культура України</p> <p>ОК 1.5 Українська мова за професійним спрямуванням</p> <p>ОК 2.2 Організація судових та правоохоронних органів України</p> <p>ОК 2.4 Основи юридичної клінічної практики</p> <p>ОК 2.5 Історія держави та права зарубіжних країн</p> <p>ОК 2.6 Медичне право</p> <p>ОК 2.7 Основи римського приватного права</p> <p>ОК 2.8 Конституційне право</p> <p>ОК 2.9 Історія вчень про державу та право</p> <p>ОК 2.10 Історія держави та права України</p> <p>ОК 2.12. Порівняльне правознавство</p> <p>ОК 2.13 Сімейне право</p> <p>ОК 2.14 Земельне право</p> <p>ОК 2.15 Адміністративне право</p> <p>ОК 2.16 Міжнародне публічне право</p> <p>ОК 2.21 Кримінологія</p> <p>ОК 2.22 Господарське право</p> <p>ОК 2.23 Фінансове право</p> <p>ОК 2.25 Виконавче провадження</p> <p>ОК 2.28 Житлове право</p> <p>ОК 2.29 Господарське процесуальне право</p> <p>ОК 2.30 Міжнародне приватне право</p> <p>ОК 2.31 Аграрне право</p>
<p>РН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.</p>	<p>ОК 1.2 Історія та культура України</p> <p>ОК 1.5 Українська мова за професійним спрямуванням</p> <p>ОК 1.8 Психологія спілкування</p>

	<p>ОК 2.3 Виборче право країн ЄвроСоюзу ОК 2.18 Кримінальний процес ОК 2.24 Основи права ЄвроСоюзу ОК 2.33 Виробнича практика: виробнича №1 ОК 2.34 Виробнича практика: виробнича №2 ОК 2.35 Виробнича практика: виробнича №3</p>
<p>РН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.</p>	<p>ОК 1.5 Українська мова за професійним спрямуванням ОК 2.3 Виборче право країн ЄвроСоюзу ОК 2.4 Основи юридичної клінічної практики ОК 2.5 Історія держави та права зарубіжних країн ОК 2.9 Історія вчень про державу та право ОК 2.11 Кримінальне право ОК 2.12. Порівняльне правознавство ОК 2.13 Сімейне право ОК 2.18 Кримінальний процес ОК 2.19 Трудове право ОК 2.21 Кримінологія ОК 2.22 Господарське право ОК 2.23 Фінансове право ОК 2.24 Основи права ЄвроСоюзу ОК 2.25 Виконавче провадження ОК 2.26 Інформаційне право ОК 2.27 Цивільний процес ОК 2.28 Житлове право</p>
<p>РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.</p>	<p>ОК 1.5 Українська мова за професійним спрямуванням ОК 2.1 Теорія держави та права ОК 2.3 Виборче право країн ЄвроСоюзу ОК 2.4 Основи юридичної клінічної практики ОК 2.5 Історія держави та права зарубіжних країн ОК 2.6 Медичне право ОК 2.9 Історія вчень про державу та право ОК 2.12. Порівняльне правознавство ОК 2.16 Міжнародне публічне право ОК 2.22 Господарське право ОК 2.24 Основи права ЄвроСоюзу ОК 2.28 Житлове право ОК 2.29 Господарське процесуальне право ОК 2.36 Атестаційний екзаме́н</p>
<p>РН 7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і</p>	<p>ОК 2.4 Основи юридичної клінічної практики</p>

самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.	<p>ОК 2.8 Конституційне право</p> <p>ОК 2.20 Криміналістика</p> <p>ОК 2.21 Кримінологія</p> <p>ОК 2.23 Фінансове право</p> <p>ОК 2.27 Цивільний процес</p>
РН 8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.	<p>ОК 1.2 Історія та культура України</p> <p>ОК 1.4 Філософія</p> <p>ОК 1.5 Українська мова за професійним спрямуванням</p> <p>ОК 2.12. Порівняльне правознавство</p> <p>ОК 2.16 Міжнародне публічне право</p> <p>ОК 2.20 Криміналістика</p> <p>ОК 2.30 Міжнародне приватне право</p> <p>ОК 2.36 Атестаційний екзамєн</p>
РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.	<p>ОК 1.6 Іноземна мова (англійська/німецька/французька)</p> <p>ОК 2.6 Медичне право</p> <p>ОК 2.14 Земельне право</p> <p>ОК 2.15 Адміністративне право</p> <p>ОК 2.20 Криміналістика</p> <p>ОК 2.21 Кримінологія</p> <p>ОК 2.25 Виконавче провадження</p> <p>ОК 2.28 Житлове право</p> <p>ОК 2.31 Аграрне право</p>
РН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.	<p>ОК 1.7 Інформаційні та комунікаційні технології</p> <p>ОК 1.8 Психологія спілкування</p> <p>ОК 2.4 Основи юридичної клінічної практики</p> <p>ОК 2.10 Історія держави та права України</p> <p>ОК 2.24 Основи права ЄвроСоюзу</p> <p>ОК 2.30 Міжнародне приватне право</p>
РН 11. Мати базові навички риторики.	<p>ОК 1.2 Історія та культура України</p> <p>ОК 1.8 Психологія спілкування</p> <p>ОК 2.4 Основи юридичної клінічної практики</p> <p>ОК 2.33 Виробнича практика: виробнича №1</p> <p>ОК 2.34 Виробнича практика: виробнича №2</p> <p>ОК 2.35 Виробнича практика: виробнича №3</p>
РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.	<p>ОК 1.8 Психологія спілкування</p> <p>ОК 2.4 Основи юридичної клінічної практики</p> <p>ОК 2.13 Сімейне право</p> <p>ОК 2.14 Земельне право</p> <p>ОК 2.15 Адміністративне право</p> <p>ОК 2.19 Трудове право</p> <p>ОК 2.22 Господарське право</p>

	<p>ОК 2.27 Цивільний процес ОК 2.31 Аграрне право ОК 2.33 Виробнича практика: виробнича №1 ОК 2.34 Виробнича практика: виробнича №2 ОК 2.35 Виробнича практика: виробнича №3</p>
<p>РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p>	<p>ОК 1.2 Історія та культура України ОК 1.4 Філософія ОК 1.5 Українська мова за професійним спрямуванням ОК 1.6 Іноземна мова (англійська/німецька/французька) ОК 2.1 Теорія держави та права ОК 2.5 Історія держави та права зарубіжних країн ОК 2.7 Основи римського приватного права ОК 2.11 Кримінальне право ОК 2.13 Сімейне право ОК 2.15 Адміністративне право ОК 2.17 Цивільне право ОК 2.18 Кримінальний процес ОК 2.20 Криміналістика ОК 2.23 Фінансове право ОК 2.26 Інформаційне право ОК 2.27 Цивільний процес ОК 2.28 Житлове право ОК 2.29 Господарське процесуальне право</p>
<p>РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.</p>	<p>ОК 2.6 Медичне право ОК 2.15 Адміністративне право ОК 2.21 Кримінологія ОК 2.26 Інформаційне право ОК 2.32 Навчальна практика: навчальна</p>
<p>РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.</p>	<p>ОК 1.3 Безпека життєдіяльності та цивільний захист ОК 1.4 Філософія ОК 2.4 Основи юридичної клінічної практики ОК 2.6 Медичне право ОК 2.13 Сімейне право ОК 2.17 Цивільне право ОК 2.20 Криміналістика ОК 2.21 Кримінологія ОК 2.22 Господарське право ОК 2.23 Фінансове право ОК 2.26 Інформаційне право ОК 2.27 Цивільний процес</p>

	<p>ОК 2.28 Житлове право ОК 2.29 Господарське процесуальне право ОК 2.32 Навчальна практика: навчальна</p>
<p>РН 16. Використовувати комп'ютерні програмами, необхідні у правничій діяльності.</p>	<p>ОК 1.3 Безпека життєдіяльності та цивільний захист ОК 1.4 Філософія ОК 1.7 Інформаційні та комунікаційні технології ОК 2.6 Медичне право ОК 2.10 Історія держави та права України ОК 2.13 Сімейне право ОК 2.26 Інформаційне право ОК 2.32 Навчальна практика: навчальна</p>
<p>РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.</p>	<p>ОК 1.1 Фізична культура ОК 1.3 Безпека життєдіяльності та цивільний захист ОК 1.4 Філософія ОК 1.7 Інформаційні та комунікаційні технології ОК 1.8 Психологія спілкування ОК 2.4 Основи юридичної клінічної практики ОК 2.10 Історія держави та права України ОК 2.32 Навчальна практика: навчальна ОК 2.33 Виробнича практика: виробнича №1 ОК 2.34 Виробнича практика: виробнича №2 ОК 2.35 Виробнича практика: виробнича №3</p>
<p>РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.</p>	<p>ОК 1.5 Українська мова за професійним спрямуванням ОК 1.6 Іноземна мова (англійська/німецька/французька) ОК 2.1 Теорія держави та права ОК 2.2 Організація судових та правоохоронних органів України ОК 2.6 Медичне право ОК 2.8 Конституційне право ОК 2.11 Кримінальне право ОК 2.14 Земельне право ОК 2.15 Адміністративне право ОК 2.18 Кримінальний процес ОК 2.23 Фінансове право ОК 2.30 Міжнародне приватне право ОК 2.31 Аграрне право ОК 2.36 Атестаційний екзамен</p>
<p>РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.</p>	<p>ОК 1.5 Українська мова за професійним спрямуванням ОК 1.6 Іноземна мова</p>

	<p>(англійська/німецька/французька)</p> <p>ОК 1.7 Інформаційні та комунікаційні технології</p> <p>ОК 2.1 Теорія держави та права</p> <p>ОК 2.3 Виборче право країн ЄвроСоюзу</p> <p>ОК 2.5 Історія держави та права зарубіжних країн</p> <p>ОК 2.7 Основи римського приватного права</p> <p>ОК 2.8 Конституційне право</p> <p>ОК 2.9 Історія вчень про державу та право</p> <p>ОК 2.10 Історія держави та права України</p> <p>ОК 2.21 Кримінологія</p> <p>ОК 2.24 Основи права ЄвроСоюзу</p> <p>ОК 2.30 Міжнародне приватне право</p> <p>ОК 2.36 Атестаційний екзамен</p>
РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.	<p>ОК 1.5 Українська мова за професійним спрямуванням</p> <p>ОК 1.6 Іноземна мова (англійська/німецька/французька)</p> <p>ОК 2.1 Теорія держави та права</p> <p>ОК 2.3 Виборче право країн ЄвроСоюзу</p> <p>ОК 2.4 Основи юридичної клінічної практики</p> <p>ОК 2.5 Історія держави та права зарубіжних країн</p> <p>ОК 2.7 Основи римського приватного права</p> <p>ОК 2.8 Конституційне право</p> <p>ОК 2.9 Історія вчень про державу та право</p> <p>ОК 2.10 Історія держави та права України</p> <p>ОК 2.14 Земельне право</p> <p>ОК 2.16 Міжнародне публічне право</p> <p>ОК 2.17 Цивільне право</p> <p>ОК 2.19 Трудове право</p> <p>ОК 2.24 Основи права ЄвроСоюзу</p> <p>ОК 2.29 Господарське процесуальне право</p> <p>ОК 2.31 Аграрне право</p> <p>ОК 2.32 Навчальна практика: навчальна</p> <p>ОК 2.36 Атестаційний екзамен</p>
РН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.	<p>ОК 1.6 Іноземна мова (англійська/німецька/французька)</p> <p>ОК 2.4 Основи юридичної клінічної практики</p> <p>ОК 2.6 Медичне право</p> <p>ОК 2.8 Конституційне право</p> <p>ОК 2.16 Міжнародне публічне право</p>

	<p>ОК 2.19 Трудове право</p> <p>ОК 2.21 Кримінологія</p> <p>ОК 2.22 Господарське право</p> <p>ОК 2.24 Основи права ЄвроСоюзу</p> <p>ОК 2.25 Виконавче провадження</p> <p>ОК 2.30 Міжнародне приватне право</p> <p>ОК 2.32 Навчальна практика: навчальна</p> <p>ОК 2.33 Виробнича практика: виробнича №1</p> <p>ОК 2.34 Виробнича практика: виробнича №2</p> <p>ОК 2.35 Виробнича практика: виробнича №3</p> <p>ОК 2.36 Атестаційний екзамен</p>
РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.	<p>ОК .6 Іноземна мова (англійська/німецька/французька)</p> <p>ОК 2.2 Організація судових та правоохоронних органів України</p> <p>ОК 2.3 Виборче право країн ЄвроСоюзу</p> <p>ОК 2.4 Основи юридичної клінічної практики</p> <p>ОК 2.14 Земельне право</p> <p>ОК 2.17 Цивільне право</p> <p>ОК 2.18 Кримінальний процес</p> <p>ОК 2.19 Трудове право</p> <p>ОК 2.22 Господарське право</p> <p>ОК 2.24 Основи права ЄвроСоюзу</p> <p>ОК 2.25 Виконавче провадження</p> <p>ОК 2.27 Цивільний процес</p> <p>ОК 2.29 Господарське процесуальне право</p> <p>ОК 2.31 Аграрне право</p> <p>ОК 2.32 Навчальна практика: навчальна</p> <p>ОК 2.33 Виробнича практика: виробнича №1</p> <p>ОК 2.34 Виробнича практика: виробнича №2</p> <p>ОК 2.35 Виробнича практика: виробнича №3</p>
РН 23. Застосовувати вміння зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	<p>ОК 1.6 Іноземна мова (англійська/німецька/французька)</p> <p>ОК 2.21 Кримінологія</p> <p>ОК 2.33 Виробнича практика: виробнича №1</p> <p>ОК 2.34 Виробнича практика: виробнича №2</p> <p>ОК 2.35 Виробнича практика: виробнича №3</p>
РН 24. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування	<p>ОК 1.1 Фізична культура</p> <p>ОК 1.2 Історія та культура України</p> <p>ОК 1.4 Філософія</p>

<p>нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вмiти застосовувати їх в професійній діяльності.</p>	<p>ОК 1.7 Інформаційні та комунікаційні технології ОК 1.8 Психологія спілкування ОК 2.33 Виробнича практика: виробнича №1 ОК 2.34 Виробнича практика: виробнича №2 ОК 2.35 Виробнича практика: виробнича №3 ОК 2.36 Атестаційний екзамен</p>
--	---

II. Перелік тем

I. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРАВ ЛЮДИНИ

ТЕМА 1. Природа і поняття прав людини. Поняття та сутність міжнародних стандартів прав людини

Поняття, природа та сутність прав і свобод людини. Універсальність прав людини та регіональні особливості. Поняття і класифікація міжнародних стандартів прав людини. Міжнародно-правовий та національно-правовий механізм імплементації міжнародних стандартів прав людини.

ТЕМА 2. Забезпечення міжнародних стандартів прав людини в діяльності ООН

Статут ООН, Загальна декларація прав людини 1948 р. Рада ООН з прав людини. Верховний Комісар ООН з прав людини. Процедура 1503. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 р. Комітет з прав людини. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 р. Комітет з економічних, соціальних та культурних прав. Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1979 р. Комітет з ліквідації дискримінації щодо жінок. Конвенція ООН про права дитини 1989 р. Комітет з прав дитини. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання 1984 р. Комітет проти катувань. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації 1965 р. Комітет по ліквідації расової дискримінації. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю 2006 р. Комітет з прав осіб з інвалідністю

ТЕМА 3. Забезпечення міжнародних стандартів прав людини в Європейському регіоні

Діяльність органів Ради Європи у сфері забезпечення прав людини. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Європейський суд з прав людини. Виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 р. № 3477-ІУ. Контроль Комітету Міністрів Ради Європи за виконанням рішень Європейського суду з прав людини. Європейська соціальна хартія (переглянута).

Захист прав людини в Європейському Союзі. Хартія основоположних прав Європейського Союзу 2000 р. Діяльність ОБСЄ у сфері визначення та просування стандартів захисту прав людини (Бюро з демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ, Верховний комісар ОБСЄ у справах національних меншин).

ТЕМА 4. Забезпечення міжнародних стандартів прав людини в інших регіонах планети

Міжамериканська система захисту прав людини. Африканська система захисту прав людини. Субрегіональні системи захисту прав людини в Африці. Арабська система захисту прав людини. Захист прав людини в рамках АСЕАН (Асоціація держав Південно-Східної Азії).

ТЕМА 5. Громадянські права

Право на життя. Заборона катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження чи покарання. Право на свободу та особисту недоторканність. Право на повагу до приватного і сімейного життя, житла та кореспонденції, право на шлюб. Свобода думки, совісті і релігії. Свобода вираження поглядів: Обсяг та складові перелічених прав; Зобов'язання держав щодо перелічених прав; Правова позиція Європейського суду з прав людини щодо перелічених прав.

ТЕМА 6. Політичні та економічні права

Свобода зібрань та об'єднання: Обсяг та складові права на свободу зібрань та об'єднання згідно з міжнародними документами у сфері прав людини. Зобов'язання держав щодо права на свободу зібрань та об'єднання. Правова позиція Європейського суду з прав людини щодо права на свободу зібрань та об'єднання. Право на власність: Обсяг та складові права на власність згідно з міжнародними документами у сфері прав людини. Зобов'язання держав щодо права на власність. Правова позиція Європейського суду з прав людини щодо права на власність.

ТЕМА 7. Заборона дискримінації

Обсяг та складові заборони дискримінації. Зобов'язання держави щодо заборони дискримінації. Практика Європейського суду з прав людини щодо заборони дискримінації.

ТЕМА 8. Гарантії захисту прав людини

Право на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту: Обсяг та складові права на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту згідно з міжнародними документами у сфері прав людини. Зобов'язання держав щодо права на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту. Правова позиція

Європейського суду з прав людини щодо права на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту.

ТЕМА 9. Правомірне обмеження прав людини та відступ держав від своїх зобов'язань у сфері прав людини під час надзвичайного стану, становища або ситуації

Правомірне обмеження прав людини. Відступ держав від своїх зобов'язань у сфері прав людини у надзвичайних ситуаціях.

ТЕМА 10. Міжнародні стандарти прав людини у період збройних конфліктів

Застосування міжнародних стандартів прав людини у період збройних конфліктів. Захист поранених і хворих у діючих арміях. Захист поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі. Захист військовополонених. Захист цивільного населення під час війни. Захист жінок та дітей під час війни.

II. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

ТЕМА 1. Конституційне право як фундаментальна галузь національної системи права

Поняття та предмет конституційного права як галузі права. Поняття й особливості конституційно-правових відносин. Склад конституційно-правових відносин. Поняття, особливості та функції конституційно-правової відповідальності. Підстави конституційно-правової відповідальності. Поняття й склад конституційних правопорушень. Санкції за конституційним правом України. Порядок прийняття і внесення змін до Конституції України. Особливості методу конституційного регулювання. Функції конституційного права. Структуроутворююча роль конституційного права в правовій системі України на сучасному етапі політичного та правового реформування в країні.

ТЕМА 2. Конституційний лад України

Поняття і зміст конституційного ладу: теоретичний аспект. Принципи конституційного ладу України. Основи конституційного ладу в системі Конституції України (гуманістичні, політичні, соціально-економічні, національно-культурні та екологічні).

ТЕМА 3. Конституційні основи народовладдя

Поняття і сутність народовладдя. Пряма (безпосередня) та представницька демократія. Порядок створення громадських об'єднань. Припинення діяльності громадських об'єднань. Конституційно-правовий статус політичних партій. Виборче право і виборча система: поняття та принципи. Правове регулювання і порядок формування представницьких органів держави і місцевого самоврядування в Україні. Вибори

Президента України. Вибори народних депутатів України. Місцеві вибори. Виборчий кодекс України.

ТЕМА 4. Конституційно-правовий статус людини та громадянина в Україні

Правовий статус людини і громадянина як інститут конституційного права. Принципи конституційно-правового статусу людини і громадянина. Поняття і принципи громадянства України. Набуття громадянства України. Припинення громадянства України. Поняття та основи конституційно-правового статусу іноземців. Поняття і юридична природа конституційних прав і свобод людини і громадянина. Класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина. Співвідношення індивідуальних і колективних прав. Конституційні обов'язки людини і громадянина. Гарантії здійснення прав і свобод людини і громадянина в Україні. Міжнародно-правові стандарти і конституційне законодавство України про правове становище людини і громадянина.

ТЕМА 5. Державний лад України

Поняття державного ладу України. Державний лад і форма держави: поняття й співвідношення. Принципи державного ладу України: загальна характеристика. Суверенітет держави. Україна - суверенна і незалежна держава. Україна - демократична, правова держава. Україна - соціальна держава. Республіканська форма правління в Україні. Зміст і практична реалізація принципу поділу державної влади в Україні.

ТЕМА 6. Законодавча влада в Україні

Конституційна природа парламенту - Верховної Ради України. Конституційний склад і структура Верховної Ради України. Принципи діяльності Верховної Ради України. Функції і повноваження Верховної Ради України. Парламентські процедури: законодавча, установча, процедура здійснення парламентського контролю.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Конституційно-правовий статус народного депутата України і правові гарантії його діяльності. Природа депутатського мандата. Підстави дострокового припинення повноважень народного депутата України.

ТЕМА 7. Президент України

Роль та місце Президента України в системі органів державної влади. Конституційно-правовий статус Президента України. Порядок вступу на пост Президента України. Повноваження Президента України. Акти Президента України. Підстави та порядок припинення повноважень Президента України. Конституційно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони. Допоміжні, консультативні та інші органи і служби при Президентіві України.

ТЕМА 8. Виконавча влада в Україні

Поняття виконавчої влади та її місце в механізмі державної влади. Система органів виконавчої влади в Україні. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України: порядок формування, склад і компетенція. Акти Кабінету Міністрів України. Прем'єр-міністр України: порядок призначення, повноваження. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади: порядок формування, принципи діяльності, структура, основні завдання, повноваження, акти. Конституційно-правовий статус і система органів виконавчої влади на місцях. Місцеві державні адміністрації: правова природа, порядок формування, структура, принципи діяльності, компетенція, акти.

ТЕМА 9. Судова влада. Прокуратура України

Судова влада: поняття, склад і принципи функціонування. Судова система України. Система судів загальної юрисдикції. Правова природа Конституційного Суду України. Функції і повноваження Конституційного Суду України. Склад і порядок формування Конституційного Суду України. Структура та організація діяльності Конституційного Суду України. Принципи конституційного судочинства. Суб'єкти і форми звернення до Конституційного Суду України. Поняття й характеристика стадій конституційного судочинства. Процесуальні строки. Поняття і правова природа актів Конституційного Суду України. Види, порядок прийняття та виконання актів Конституційного Суду України. Правові позиції Конституційного Суду України: поняття і значення. Конституційні принципи судочинства. Здійснення правосуддя у формах конституційного, цивільного, кримінального та адміністративного судочинства. Конституційно-правовий статус суддів. Конституційно-правовий статус прокуратури України. Функції і повноваження прокуратури України.

ТЕМА 10. Місцеве самоврядування в Україні

Поняття і принципи місцевого самоврядування. Система місцевого самоврядування в Україні: загальна характеристика її елементів. Територіальна громада - первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Способи формування органів місцевого самоврядування. Відносини органів місцевого самоврядування з центральними органами державної влади. Конституційні принципи та види взаємодії органів місцевого самоврядування з місцевими органами виконавчої влади. Конституційно-правовий статус депутата місцевої ради і правові гарантії його діяльності.

ІІІ. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

ТЕМА 1. Загальні засади кримінального права України.

Кримінальне право України як окрема галузь права: поняття, особливості, співвідношення з іншими галузями. Принципи кримінального права України (загальноправові, міжгалузеві, галузеві). Джерела кримінального права.

Особливості кримінально-правових норм (нормативних приписів) Загальної та Особливої частин КК України. Чинність закону України про кримінальну відповідальність у часі: поняття, основні принципи. Місце вчинення кримінального правопорушення.

ТЕМА 2. Поняття, ознаки, стадії та види кримінальних правопорушень за кримінальним правом України.

Поняття кримінального правопорушення (злочинного діяння, кримінального проступку) у кримінальному праві. Поняття та ознаки кримінального правопорушення за КК України. Класифікація кримінальних правопорушень за ступенем тяжкості у КК України, класифікація кримінального правопорушення за іншими критеріями в науці кримінального права. Стадії кримінального правопорушення: поняття та види. Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця.

ТЕМА 3. Склад кримінального правопорушення та його елементи.

Підстава кримінальної відповідальності. Поняття та значення складу кримінального правопорушення. Класифікація складів кримінального правопорушення. Види складів кримінального правопорушення за ступенем суспільної небезпеки. Види складів кримінального правопорушення за способом описання у статті (частині статті) Особливої частини КК України. Види складів кримінального правопорушення за конструкцією їх об'єктивної сторони.

Елементи складу кримінального правопорушення. Поняття, види та ознаки об'єктів кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Фізичність, осудність і вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність як обов'язкові ознаки суб'єкта кримінального правопорушення. Загальний та спеціальний види суб'єкта кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона та її значення для кваліфікації кримінального правопорушення. Форми вини в кримінальному праві. Поняття помилки та її види.

ТЕМА 4. Поняття, ознаки та форми співучасті у кримінальному правопорушенні.

Співучасть у кримінальному правопорушенні. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб. Вчинення кримінального правопорушення злочинною організацією. Підстави та межі кримінальної відповідальності співучасників злочину. Особливості підстави кримінальної відповідальності співучасників кримінального правопорушення.

Особливості та межі кримінальної відповідальності окремих видів співучасників

кримінального правопорушення, передбачені КК України. Добровільна відмова співучасників.

ТЕМА 5. Множинність кримінальних правопорушень.

Поняття множинності кримінальних правопорушень. Юридичні ознаки множинності кримінальних правопорушень. Основні форми множинності кримінальних правопорушень, передбачені КК України. Сукупність кримінальних правопорушень. Повторність кримінальних правопорушень. Рецидив кримінальних правопорушень.

ТЕМА 6. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Поняття обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Систематизація (класифікація) обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння, в теорії кримінального права. Характеристика окремих обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння, передбачених КК України. Необхідна оборона. Уявна оборона. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Крайня необхідність. Фізичний або психічний примус. Виконання наказу або розпорядження. Діяння, пов'язане з ризиком. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

ТЕМА 7. Покарання, його мета та види. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Поняття та ознаки покарання за КК України. Мета (цілі) покарання за КК України. Співвідношення покарання та інших заходів кримінально-правового характеру. Система видів покарань. Основні характеристики системи видів покарань за КК України. Види покарань, передбачені КК України. Характеристика окремих видів покарань за КК України. Види та особливості покарань, які можуть призначатися неповнолітнім. Основні та додаткові покарання. Покарання, які можуть призначатися і як основні, і як додаткові. Особливості призначення основних та додаткових покарань.

Кримінальна відповідальність неповнолітніх. Види та застосування заходів виховного характеру. Покарання, що можуть застосовуватися до неповнолітніх осіб та особливості їх застосування.

ТЕМА 8. Злочини проти основ національної безпеки.

Загальна характеристика злочинів проти основ національної безпеки України. Родовий об'єкт цих злочинів. Види злочинів проти основ національної безпеки України. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або

державного кордону України. Посягання на територіальну цілісність і недоторканість України. Конституція України про цілісність і недоторканість території України в межах її кордону. Державна зрада. Колабораційна діяльність. Пособництво державі-агресору. Посягання на державного чи громадського діяча. Диверсія. Шпигунство. Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану.

ТЕМА 9. Кримінальні правопорушення проти особи.

Кримінальні правопорушення проти життя особи. Поняття та види вбивства за КК України. Кваліфіковані види умисного вбивства. Кримінальні правопорушення проти здоров'я особи. Поняття і види тілесних ушкоджень. Співвідношення катування, умисного заподіяння тілесних ушкоджень та нанесення побоїв. Розмежування складів кримінальних правопорушень – залишення в небезпеці та ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.

Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи. Захоплення заручників: особливості складів кримінальних правопорушень, співвідношення з незаконним позбавленням волі або викраденням людини. Торгівля людьми. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

ТЕМА 10. Кримінальні правопорушення проти власності. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Корисливі посягання на власність. Загальні ознаки кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним оберненням чужого майна на користь винуватого чи третіх осіб ("розкрадання"). Момент визнання кримінального правопорушення закінченим. Таємність як ознака крадіжки. Діяння у складі розбою. Діяння у складі вимагання. Відмінність вимагання від розбою та грабежу. Способи вчинення шахрайства.

Некорисливі посягання на власність. Об'єктивні ознаки у складах умисного знищення та пошкодження чужого майна.

Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного кримінально протиправним шляхом.

Характеристика кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Види кримінальних

правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Об'єкт кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Особливості об'єктивної сторони кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Суб'єкт та суб'єктивна сторона кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

ТЕМА 11. Загальні положення кримінального процесуального права

Поняття та предмет кримінального процесуального права як галузі права. Кримінальне процесуальне законодавство: поняття та система. Джерела кримінального процесуального права. Поняття та завдання кримінального провадження. Кримінальні процесуальні функції: поняття та види.

ТЕМА 12. Засади кримінального провадження

Поняття та система засад кримінального провадження. Загальноправові засади, їх нормативний зміст. Загальнопроцесуальні засади, їх нормативний зміст. Кримінальні процесуальні (або галузеві) засади, їх нормативний зміст.

ТЕМА 13. Суд та учасники кримінального провадження

Суд у кримінальному провадженні: склад суду; правовий статус судді, слідчого судді, присяжного. Законний склад суду. Підсудність в кримінальному провадженні. Учасники кримінального провадження: поняття і класифікація. Сторона обвинувачення. Сторона захисту. Потерпілий та його представник. Інші учасники кримінального провадження. Відводи і порядок їх вирішення.

ТЕМА 14. Докази і доказування в кримінальному провадженні

Поняття доказів та їх класифікація. Види процесуальних джерел доказів. Поняття доказування та його структура. Предмет, межі і суб'єкти доказування

ТЕМА 15. Процесуальні документи, строки і витрати

Поняття та види процесуальних документів. Поняття та порядок обчислення процесуальних строків. Види процесуальних витрат та їх розподіл.

ТЕМА 16. Заходи забезпечення кримінального провадження

Мета та види заходів забезпечення кримінального провадження. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Підстави та порядок застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Мета і підстави застосування запобіжних заходів. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу. Види запобіжних заходів та порядок їх застосування; порядок продовження строку застосування запобіжного заходу. Порядок зміни і скасування запобіжних заходів.

ТЕМА 17. Досудове розслідування

Поняття та форми досудового розслідування. Загальні положення досудового розслідування: початок досудового розслідування; поняття та види підслідності; строки досудового розслідування та порядок їх продовження; ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення; недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування; об'єднання та виділення матеріалів досудового розслідування; розгляд клопотань під час досудового розслідування. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень.

ТЕМА 18. Слідчі (розшукові) та негласні слідчі (розшукові) дії

Поняття слідчих (розшукових) дій та їх система. Вимоги до проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій. Види слідчих (розшукових) дій та процесуальний порядок їх проведення. Види негласних слідчих (розшукових) дій та процесуальний порядок їх проведення.

ТЕМА 19. Судове провадження у першій інстанції.

Підготовче провадження. Загальні положення судового розгляду. Межі судового розгляду. Процедура судового розгляду. Особливі порядки провадження в суді першої інстанції.

ТЕМА 20. Провадження в суді апеляційної, касаційної інстанції та за нововиявленими або виключними обставинами

Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Право на апеляційне оскарження, процесуальний порядок і строки апеляційного оскарження. Наслідки, підготовка до апеляційного розгляду. Межі перегляду судом апеляційної інстанції. Апеляційний розгляд.. Судові рішення суду апеляційної інстанції. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Касаційний розгляд. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

IV. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС

ТЕМА 1. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин

Поняття фізичної особи. Цивільна правоздатність фізичної особи. Цивільна дієздатність фізичної особи: поняття, види. Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи. Визнання фізичної особи недієздатною. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Оголошення фізичної особи померлою. Опіка та піклування над фізичною особою.

ТЕМА 2. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин

Поняття та ознаки юридичної особи. Види та організаційно-правові форми юридичних осіб. Порядок і способи створення юридичної особи. Установчі документи юридичних осіб. Правосуб'єктність юридичної особи та порядок її реалізації. Припинення юридичної особи. Господарські товариства: поняття та види.

ТЕМА 3. Об'єкти цивільних прав

Поняття об'єктів цивільних прав та їх оборотоздатність. Речі як об'єкти цивільних прав: поняття, класифікація. Майно, майнові права. Підприємство як єдиний майновий комплекс. Інформація як об'єкт цивільних правовідносин. Цінні папери як об'єкти цивільних прав. Нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав.

ТЕМА 4. Правочини

Поняття та ознаки правочину. Види правочинів. Умови дійсності правочину. Форма правочину та правові наслідки її недодержання. Недійсні правочини, їх правова природа і види. Загальні правові наслідки недійсності правочину. Недійсність частини правочину.

ТЕМА 5. Строки та терміни в цивільному праві. Позовна давність

Поняття та види цивільно-правових строків і термінів. Способи визначення строків і термінів. Порядок обчислення строків. Поняття та види позовної давності. Початок перебігу позовної давності. Зупинення і переривання перебігу позовної давності. Правові наслідки спливу позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

ТЕМА 6. Загальні положення про зобов'язання

Поняття та елементи зобов'язання. Підстави виникнення зобов'язань. Сторони і треті особи у зобов'язанні. Множинність сторін, її види. Заміна сторін у зобов'язанні. Поняття та принципи виконання зобов'язань. Строк (термін) виконання зобов'язання. Місце виконання зобов'язання. Спосіб виконання зобов'язання.

ТЕМА 7. Забезпечення виконання зобов'язань

Загальна характеристика видів (способів) забезпечення виконання зобов'язань, їх ознаки, види. Форма правочину щодо забезпечення виконання зобов'язання. Неустойка: поняття, предмет. Правові наслідки сплати (передання) неустойки. Поручка. Правові наслідки порушення зобов'язання, забезпеченого поручкою. Гарантія. Правові наслідки порушення зобов'язання, забезпеченого гарантією. Завдаток. Правові наслідки порушення або припинення зобов'язання, забезпеченого завдатком. Застава: поняття, види, підстави виникнення. Предмет застави. Правові наслідки невиконання зобов'язання, забезпеченого заставою. Притримання. Обов'язки кредитора, який притримує річ у себе.

ТЕМА 8. Договори про передачу майна у власність

Поняття та юридична характеристика договору купівлі-продажу, його види. Істотні умови договору купівлі-продажу. Предмет договору. Ціна в договорі купівлі-продажу. Права та обов'язки продавця та покупця. Договір роздрібною купівлі-продажу. Договір поставки. Договір міни (бартеру). Поняття, види та ознаки договору дарування. Предмет договору дарування. Прийняття дарунку. Припинення і розірвання договору дарування. Договір ренти: поняття та ознаки.

Сторони договору ренти. Зміст договору ренти. Передання майна під виплату ренти. Форма і розмір ренти, строк її виплати. Припинення договору ренти. Договір довічного утримання (догляду): поняття та ознаки. Форма договору довічного утримання (догляду). Сторони договору довічного утримання (догляду). Зміст договору довічного утримання (догляду). Обов'язки набувача за договором довічного утримання (догляду). Припинення договору довічного утримання (догляду).

ТЕМА 9. Договори про надання послуг

Поняття та ознаки договору про надання послуг. Договір перевезення вантажу: поняття, ознаки, види. Сторони договору перевезення вантажу, їхні права та обов'язки. Договір перевезення пасажирів та багажу: поняття, ознаки. Сторони договору перевезення пасажирів та багажу, їхні права та обов'язки. Договір чартеру (фрахтування). Договір транспортного експедирування.

Договір зберігання: поняття, ознаки, види. Сторони договору зберігання, їхні права та обов'язки. Професійний зберігач. Відповідальність зберігача за втрату (нестачу) чи пошкодження речі. Особливості відповідальності професійного зберігача. Зберігання на товарному складі. Спеціальні види зберігання.

Договір страхування: поняття та ознаки. Форма договору страхування. Сторони договору страхування, їхні права та обов'язки. Істотні умови договору страхування. Відмова від здійснення страхової виплати. Припинення договору страхування.

Договір доручення: поняття та ознаки. Сторони договору доручення, їхні права та обов'язки. Припинення договору доручення. Договір комісії: поняття та ознаки. Сторони договору комісії, їхні права та обов'язки. Припинення договору комісії.

ТЕМА 10. Спадкове право.

Поняття спадкування. Підстави спадкування. Спадщина, її склад. Права та обов'язки, що не входять до складу спадщини. Час і місце відкриття спадщини. Спадкоємці. Усунення від права на спадкування. Спадкування за заповітом. Види заповітів. Право на обов'язкову частку у спадщині. Зміст заповіту. Заповідальний відказ. Покладення на спадкоємця інших обов'язків. Форма заповіту. Посвідчення заповіту при свідках. Право заповідача на скасування та зміну заповіту. Недійсність заповіту.

Спадкування за законом. Черговість спадкування за законом. Спадкування за правом представлення. Строки для прийняття спадщини. Правові наслідки пропущення строку для прийняття спадщини. Право на відмову від прийняття спадщини, порядок його реалізації, правові наслідки. Перехід права на прийняття спадщини (спадкова трансмісія). Відумерлість спадщини. Поділ та перерозподіл спадщини між спадкоємцями. Виконання заповіту. Повноваження виконавця заповіту.

ТЕМА 11. Принципи цивільного процесуального права : поняття та характеристика окремих принципів цивільного процесуального права : Принцип верховенства права (ст. 8, ст. 129 Конституції України). Принцип одноособовості та колегіальності розгляду цивільних справ (ст. 129 Конституції України).

Принцип права на звернення до суду за захистом. Принцип правової визначеності.

Принцип пропорційності (ст. 11 ЦПК України). Принцип доступності правосуддя. Здійснення правосуддя виключно судами (ст. 124, 127 Конституції). Незалежність суддів і підкорення їх лише закону. Принцип державної мови судочинства (ст. 10, ч. 3 ст. 127 Конституції України). Принцип розумності строків розгляду справ судом (ст. 129 Конституції України). Гласність судового процесу. Диспозитивності. Змагальності. Законності. Процесуальної рівноправності сторін цивільного процесу. Забезпечення апеляційного та касаційного оскарження судових рішень. Усності та письмовості цивільного процесу. Безпосередності судового розгляду. Обов'язковості рішень суду.

ТЕМА 12. Цивільні процесуальні правовідносини: поняття та елементи

Поняття, ознаки та загальна характеристика цивільних процесуальних правовідносин. Їх особливості та елементи. Підстави виникнення цивільних процесуальних правовідносин. Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин та їх класифікація. Суд як суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин. Склад суду. Відводи. Учасники цивільного процесу, їх процесуальні права та обов'язки. Особи, що сприяють здійсненню судочинства : цивільно-процесуальний статус свідка (ст. 69-71 ЦПК), експерта та експерта з питань права (ст. 72, 73 ЦПК), спеціаліста (ст. 74 ЦПК), помічника судді (ст. 66 ЦПК), секретаря судового засідання (ст. 67 ЦПК), судового розпорядника (ст. 68 ЦПК). перекладача (ст. 75 ЦПК).

ТЕМА 13. Цивільна юрисдикція та підсудність цивільних справ : предметна та суб'єктна юрисдикція (ст.ст. 19-22 ЦПК); інстанцій на юрисдикція (ст.ст. 23-25 ЦПК), територіальна юрисдикція (підсудність) (ст.ст. 26-32).

ТЕМА 14. Умови процесуальної діяльності :

Строки у цивільному процесі, їх поняття та види (встановлені законом або судом). Обчислення цивільних процесуальних строків.

Продовження та поновлення цивільних процесуальних строків (ст.ст.120-127 ЦПК).

Судові витрати, їх поняття та види. Судовий збір та підстави його повернення. Витрати на професійну правничу допомогу, та інші витрати, пов'язані з розглядом справи. Розподіл судових витрат у разі визнання позову, закриття провадження у справі або залишення позову без розгляду. Розподіл судових витрат між сторонами (ст. 133-142 ЦПК).

Заходи процесуального примусу : їх поняття, підстави застосування та види (ст.ст. 143-148 ЦПК).

ТЕМА 15. Докази і доказування в цивільному судочинстві. Предмет доказування. Засоби доказування : письмові, речові і електронні докази, висновок експерта та висновок експерта у галузі права, показання свідків. Факти, які не потребують доказування. Належність, допустимість, достовірність і достатність доказів. Обов'язок доказування і подання доказів. Забезпечення доказів.

ТЕМА 16. Позовне провадження (загальне). Види та зміст заяв по суті справи. Позовна заява. Відзив та відповідь на відзив, заперечення, пояснення третьої особи щодо позову або відзиву. Заяви з процесуальних питань. Відкриття провадження у справі. Підготовче провадження. Врегулювання спору за участю судді. Відмова позивача від позову. Мирова угода. Розгляд справи по суті. Судові дебати та ухвалення рішення, фіксування судового процесу. Зупинення і закриття провадження у справі. Залишення позову без розгляду. Судові рішення першої інстанції: поняття, види, зміст. (ст. ст. 174-289 ЦПК).

ТЕМА 17. Спрошені провадження та процедури цивільного судочинства. Заочний розгляд справи (ст.ст. 280-289 ЦПК). Спрошене позовне провадження (ч. 4, 6 ст. 19; ст. 274-279 ЦПК). Окреме провадження (ст.ст. 293- 350(8)). Наказне провадження (ст.ст. 160-173 ЦПК).

ТЕМА 18. Оскарження та перегляд судових рішень. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у цивільних справах та рішень інших органів (посадових осіб). Судовий контроль за виконанням судових рішень. Апеляційне та касаційне провадження, перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Негайне виконання судових рішень, звернення їх до виконання. Мирова угода в процесі виконання. Відстрочення і розстрочення виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання, зупинення та поворот виконання судового рішення

V. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

ТЕМА 1. Основоположні категорії адміністративного права.

Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади. Суб'єкти публічного адміністрування. Публічний інтерес. Адміністративне право як складова публічного права. Призначення адміністративного права. Відносини, що складають предмет адміністративного права.

ТЕМА 2. Принципи адміністративного права.

Значення принципу верховенства права для регулювання адміністративних правовідносин. Принцип законності. Юридична визначеність. Запобігання зловживання повноваженнями. Рівність перед законом і недискримінація. Доступ до правосуддя. Значення принципів належного врядування для регулювання адміністративних правовідносин. Принцип забезпечення участі в ухваленні рішень та належне реагування. Принципи відкритості й прозорості в адміністративному праві. Принцип добросовісності й етичної поведінки в адміністративному праві. Принцип ефективності в адміністративному праві. Принципи компетентності й спроможності в адміністративному праві. Принципи поваги до прав людини та культурної різноманітності. Принцип забезпечення соціальної згуртованості. Принцип підзвітності в адміністративному праві. Принцип сталості та довгострокової орієнтованості. Принцип інноваційності та відкритості до змін. Принцип поваги приватності. Принципи-вимоги щодо обігу інформації.

ТЕМА 3. Джерела адміністративного права.

Суть та види джерел адміністративного права. Національні джерела адміністративного права. Міжнародні джерела адміністративного права. Рішення судових органів у системі джерел адміністративного права. Неформалізовані квазіджерела адміністративного права. Юридична сила формалізованих джерел адміністративного права.

ТЕМА 4. Суб'єкт публічного адміністрування як учасник адміністративних правовідносин.

Поняття та система суб'єктів публічного адміністрування. Компетенція суб'єкта публічного адміністрування. Система органів виконавчої влади. Суб'єкти місцевого самоврядування. Військово-цивільні адміністрації.

ТЕМА 5. Приватна особа як учасник адміністративних правовідносин.

Місце приватної особи у системі учасників адміністративних правовідносин. Адміністративна правосуб'єктність приватної особи. Суб'єктивне публічне право. Особливості об'єднання як учасника адміністративних правовідносин.

ТЕМА 6. Інструменти публічного адміністрування.

Розуміння інструментів публічного адміністрування. Нормативно-правовий акт як інструмент публічного адміністрування. Адміністративний акт як інструмент публічного

адміністрування. Адміністративний договір як інструмент публічного адміністрування. План як інструмент публічного адміністрування. Фактична дія як інструмент публічного адміністрування. Адміністративний розсуд в публічному адмініструванні. Використання електронного урядування в публічному адмініструванні.

ТЕМА 7. Адміністративні послуги.

Поняття, ознаки та види адміністративних послуг. Суб'єкти відносин щодо надання адміністративних послуг. Порядок надання адміністративних послуг.

ТЕМА 8. Захист приватної особи у сфері публічного адміністрування.

Інструменти захисту прав, свобод та інтересів приватних осіб у сфері публічного адміністрування. Ініціювання особою перегляду рішення суб'єктом публічного адміністрування, який його прийняв. Адміністративне оскарження. Захист особи з ініціативи суб'єкта публічного адміністрування. Відшкодування шкоди. Адміністративна юстиція як інструмент захисту прав особи.

ТЕМА 9. Державні службовці й державна служба в Україні.

Державні службовці й посадові особи як суб'єкти адміністративного права. Правові засади та принципи державної служби. Система управління державною службою та шляхи вдосконалення інституту державної служби в контексті адміністративної реформи в Україні. Види державної служби. Види, ранги та категорії державних службовців. Права та обов'язки державних службовців. Порядок прийняття на державну службу та заміщення посад. Проходження державної служби та припинення службових відносин. Заохочення і соціальний захист державних службовців. Види й особливості відповідальності державних службовців.

ТЕМА 10. Адміністративне деліктне право.

Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Адміністративне правопорушення. Юридичний склад адміністративного правопорушення. Заходи адміністративної відповідальності. Проведення у справі про адміністративні правопорушення.

VI. МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО

ТЕМА 1. Поняття, предмет та система міжнародного публічного права. Суб'єкти міжнародного права

Виникнення міжнародного публічного права. Походження терміна «міжнародне право» та поняття міжнародного публічного права. Поняття та ознаки міжнародного публічного права. Міжнародне право та система міжнародних відносин. Особливості міжнародного права: предмет, метод, суб'єкт, об'єкт. Сфера дії міжнародного публічного

права та його характерні особливості. Природа юридично обов'язкової сили міжнародного публічного права. Функції міжнародного публічного права.

Історія міжнародного права і його науки. Наукові періодизації історії міжнародного права та теорії виникнення міжнародного права. Особливості стародавнього міжнародного права. Міжнародне право періоду Середньовіччя. Класичне міжнародне право. Перехід до сучасного міжнародного права. Формування та становлення міжнародно-правової думки. Міжнародно-правова діяльність України (від IX століття до сьогодення) та розвиток науки міжнародного права в Україні (з XV ст. до становлення сучасної української школи міжнародного права). Характерні риси міжнародного права на сучасному етапі. Співвідношення міжнародного публічного права та внутрішньодержавного права. Теорії співвідношення міжнародного публічного права й внутрішньодержавного права. Дія міжнародного публічного права у внутрішньодержавному праві: практика України та зарубіжних держав.

Система і структура міжнародного публічного права. Поняття системи і структури міжнародного публічного права. Поняття, критерії відокремлення та види галузей міжнародного публічного права. Поняття, критерії відокремлення та класифікація інститутів міжнародного публічного права. Сутність явища фрагментації міжнародного публічного права.

Поняття та властивості суб'єкта міжнародного публічного права та основні риси інституту міжнародної правосуб'єктності. Міжнародна правосуб'єктність: поняття та види. Види суб'єктів міжнародного публічного права (основні та похідні).

Держава – основний суб'єкт міжнародного публічного права. Міжнародна правосуб'єктність держав. Поняття та ознаки держави. Державний суверенітет: поняття та елементи. Види держав. Прості (унітарні), складні держави та їхні союзи. Постійно нейтральні держави.

Міжнародна правосуб'єктність націй та народів, що ведуть боротьбу за національне самовизначення. Основні права народу та нації, що веде боротьбу за національне самовизначення. Поняття та форми самовизначення.

Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій. Міжнародні міжурядові та неурядові організації та міжнародне право. Види міжнародних міжурядових організацій. Співробітництво України та міжнародних організацій: Рада Європи, ОБСЄ, ООН, Європейський Союз, Світова організація торгівлі.

Міжнародна правосуб'єктність державоподібних утворень. Історичні форми: васалітет, колоніалізм, вільні міста та території. Протекторат. Квазідержави. Статус і види деяких нетрадиційних суб'єктів міжнародного права: міжнародні неурядові

організації, міжнародні господарські об'єднання. Правове становище фізичних осіб у міжнародному публічному праві та міжнародна правосуб'єктність інших учасників міжнародних відносин.

ТЕМА 2. Норми та джерела міжнародного публічного права. Основні принципи міжнародного права

Поняття та характерні риси норми міжнародного права. Способи створення норм міжнародного права. Види міжнародно-правових норм та їх класифікація. Ієрархія норм міжнародного публічного права. Кодифікація норм міжнародного публічного права.

Поняття джерел міжнародного права. Види джерел міжнародного права. Міжнародний договір як основне джерело міжнародного права. Поняття міжнародного звичаю. Загальні принципи права. Рішення міжнародних організацій. Допоміжні засоби для визначення міжнародно-правових норм. Судові рішення. Доктрини. Міжнародна увічливість. Загальні принципи права. Кодифікація та прогресивний розвиток міжнародного права.

Міжнародний правотворчий процес та реалізація норм міжнародного публічного права. Сутність, принципи та суб'єкти міжнародного правотворчого процесу. Односторонні акти держав. Поняття, форми, способи та механізм реалізації норм міжнародного публічного права.

Основні принципи міжнародного публічного права. Співвідношення категорій принципів міжнародного права, загальні принципи міжнародного права, імперативні принципи міжнародного права та основні принципи міжнародного права. Універсальність основних принципів міжнародного права. Функції основних принципів міжнародного публічного права. Природа й ознаки основних принципів міжнародного публічного права.

Класифікація та зміст основних принципів міжнародного публічного права: Принцип незастосування сили та погрози силою. Зміст, джерела. Принцип вирішення міжнародних спорів мирними засобами. Особливості, зміст, джерела. Види мирних засобів вирішення міжнародних спорів. Принцип невтручання в справи, що входять у внутрішню компетенцію держав. Зміст та джерела. Принцип обов'язкового співробітництва держав. Історія утворення, зміст, джерела. Принцип рівноправності та самовизначення народів і націй. Поняття самовизначення. Зміст та джерела принципу. Принцип суверенної рівності держав. Види суверенітету. Зміст та джерела принципу. Принцип сумлінного виконання зобов'язань по міжнародному праву. Зміст та джерела. Принцип непорушності державних кордонів. Особливості, зміст, джерела, стан виконання державами. Принцип територіальної цілісності держав.

Формування, зміст та джерела принципу. Принцип поваги прав людини та основних свобод. Міжнародні механізми захисту прав людини. Універсальні та регіональні джерела.

ТЕМА 3. Міжнародно-правове визнання та правонаступництво.

Поняття та юридична природа визнання. Форми, типи та засоби визнання. Визнання де-факто. Визнання де-юре – одна з найчастіше застосовуваних у міжнародній практиці форм офіційного визнання існуючими державами й урядами нової держави або уряду, що виник у країні.

Визнання нових держав як різновид міжнародно-правового визнання. Теорії визнання держав – конститутивна і декларативна теорія.

Визнання нових урядів. Види визнання уряду: де-факто, яке означає, що сторона, яка визнає, погоджується з фактом існування такого уряду і може вступити з ним у контакт з певного кола питань. Цей вид визнання уряду часто пояснюється сумнівами стосовно ефективності і життєздатності визнаного уряду. Де-юре, яке виражає готовність вступити з цим урядом у дипломатичні відносини у всій повноті.

Інші види міжнародно-правового визнання. Визнання органів опору. Визнання національно-визвольного руху. Визнання статусу воюючої сторони. Норми Женевських конвенцій як норми міжнародного гуманітарного права, що застосовуються до повсталих і воюючих сторін прямо, незалежно від визнання.

Правонаступництво у міжнародному публічному праві. Поняття, підстави та об'єкт дії норм правонаступництва. Правонаступництво держав щодо міжнародних договорів. Правонаступництво держав щодо державної власності, архівів та боргів. Врегулювання проблем правонаступництва у зв'язку з припиненням існування СРСР та правонаступництво України.

ТЕМА 4. Міжнародно-правова відповідальність

Поняття, юридична природа та підстави для виникнення міжнародно-правової відповідальності. Міжнародно-протиправні діяння та їх класифікація. Поняття, ознаки, склад міжнародного протиправного діяння. Види міжнародного протиправного діяння: злочини та делікти. Види злочинів у сучасному міжнародному праві.

Обставини, що звільняють від міжнародно-правової відповідальності. Роль Комісії міжнародного права ООН у розробці переліку обставин, що виключають відповідальність.

Суб'єкти міжнародно-правової відповідальності. Види і форми міжнародно-правової відповідальності. Поняття та форми політичної відповідальності. Матеріальна відповідальність: поняття та форми. Відповідальність за правомірну діяльність. Особливості відповідальності міжнародних організацій за міжнародним правом. Індивідуальна міжнародна відповідальність: підстави, порядок притягнення до

відповідальності, міжнародні суди: Трибунал по колишній Югославії, Трибунал по Руанді, Міжнародний кримінальний суд. Розмежування та зміст категорій міжнародні злочини та злочини міжнародного характеру.

Міжнародно-правові санкції та контрзаходи. Поняття, типи, види і форми міжнародно-правових санкцій. Умови правомірності та механізм застосування міжнародно-правових санкцій. Поняття, підстави, умови правомірності та механізм застосування контрзаходів

Санкції щодо Російської Федерації та персональні спеціальні обмежувальні заходи, спрямовані на припинення агресії РФ проти України

ТЕМА 5. Населення у міжнародному публічному праві. Міжнародне гуманітарне право. Міжнародне кримінальне право.

Поняття й основні категорії населення. Міжнародно-правові питання громадянства. Правовий статус іноземців, осіб без громадянства та осіб з множинним громадянством. Правовий статус біженців, вимушених переселенців та переміщених осіб. Право притулку.

Поняття, джерела, принципи та система міжнародного гуманітарного права. Кваліфікація збройних конфліктів та сфера застосування міжнародного гуманітарного права. Учасники збройного конфлікту. Міжнародно-правовий захист жертв війни. Засоби та методи ведення війни. Кваліфікація збройного конфлікту на території України (2014-).

Поняття, джерела та принципи міжнародного кримінального права. Міжнародні злочини та індивідуальна кримінальна відповідальність за міжнародним правом. Юрисдикційні питання у міжнародному кримінальному праві та міжнародний кримінальний процес. Міжнародні кримінальні судові установи. Форми та напрямки міжнародного співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю. Правова допомога та екстрадиція.

ТЕМА 6. Міжнародне морське право.

Поняття, джерела та принципи міжнародного морського права. Класифікація морських просторів та способи накреслення висхідних ліній.

Морські простори, що знаходяться під суверенітетом та (або) юрисдикцією прибережної держави. Правовий режим відкритого моря та Міжнародного району морського дна. Інші морські простори.

Внутрішні морські води. Правовий режим внутрішніх морських вод. Прилегла зона. Територіальне море. Зовнішній кордон територіального моря як морський державний кордон прибережної держави.

Відкрите море. Континентальний шельф як морське дно, включно з його надрами, що простягається від зовнішньої межі територіального моря прибережної держави до встановлених міжнародним правом меж. Права прибережної держави на континентальний шельф. Виключна морська економічна зона. Район морського дна. Інші види морських просторів.

ТЕМА 7. Міжнародне повітряне право. Міжнародне космічне право.

Поняття, джерела та принципи міжнародного повітряного права. Правовий статус повітряного простору. Правовий статус повітряного судна і його екіпажу. Правова регламентація міжнародних повітряних сполучень. Правове регулювання комерційної діяльності в міжнародних повітряних сполученнях та особливості відповідальності у міжнародному повітряному праві. Боротьба з актами незаконного втручання в діяльність цивільної авіації.

Поняття, джерела та принципи міжнародного космічного права. Правовий режим космічного простору та небесних тіл. Правовий статус космічних об'єктів і екіпажів. Міжнародно-правова відповідальність за шкоду, заподіяну космічними об'єктами.

ТЕМА 8. Право міжнародних договорів. Право зовнішніх зносин.

Право міжнародних договорів. Поняття, джерела та принципи права міжнародних договорів. Віденські конвенції 1969 та 1986 року. Функції міжнародного договору. Елементи міжнародного договору. Різноманіття класифікацій міжнародних договорів. Сторони в міжнародних договорах. Укладення договору. Дія та дійсність міжнародного договору. Правові наслідки укладання договору. Обов'язкова сила договору. Тлумачення міжнародного договору. Припинення міжнародних договорів та призупинення їхньої дії. Поняття, джерела, принципи та система права зовнішніх зносин. Органи зовнішніх зносин держави та їх система. Дипломатичне право. Консульське право. Право спеціальних місій. Дипломатичне право міжнародних організацій

ТЕМА 9. Право міжнародних організацій.

Поняття, джерела та принципи права міжнародних організацій. Поняття, ознаки та класифікація міжнародних міждержавних організацій. Організація Об'єднаних Націй. Регіональні міжнародні організації. Мирне вирішення міжнародних спорів. Поняття, джерела та принципи права мирного вирішення міжнародних спорів. Поняття міжнародного спору та класифікація мирних засобів вирішення міжнародних спорів. Міжнародний Суд ООН. Регіональні й спеціальні міжнародні судові установи. Міжнародні арбітражні (третейські) суди. Вирішення міжнародних спорів в рамках міжнародних організацій

ТЕМА 10. Право міжнародної безпеки.

Поняття, джерела та принципи права міжнародної безпеки. Міжнародно-правові засади колективної безпеки. Роль ООН в системі підтримання миру та світового порядку. Правові засади здійснення миротворчих операцій. Роль регіональних міжнародних організацій в забезпеченні міжнародної безпеки. Роззброєння і обмеження озброєнь. Міжнародний контроль і заходи здійснення довіри між країнами як фактор стабільності безпеки у світі. Невоєнні аспекти міжнародної безпеки.

III. Структура білету

Кожний варіант атестаційного екзамену містить 45 тестових завдань, зміст яких стає відомим здобувачеві вищої освіти лише при отриманні варіату іспиту. Питання подані у формі обрання однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих, проти якої здобувач вищої освіти має зробити відповідну позначку, та у формі встановлення відповідності, що передбачає визначення правильних пар між елементами двох запропонованих переліків.

Оцінка за відповідь на кожне питання переліку АЕ з обранням однієї правильної відповіді може набувати одного з двох значень:

- максимального значення   2 бали у разі правильної відповіді,
- мінімального значення   0 балів у разі неправильної відповіді.

Оцінка за відповідь на кожне питання переліку АЕ на встановлення відповідності може набувати одного зі значень:

- максимального значення   4 бали у разі встановлення повної відповідності,
- мінімального значення   0 балів у разі відсутності хоча б однієї

правильної відповіді.

Розподіл питань у кожному варіанті за формою завдань

Форма завдання	Кількість одиниць у варіанті	Кількість балів за одне завдання	Максимальна кількість балів, яка може бути набрана за весь іспит
Питання на обрання вірної відповіді	40	2	$40 * 2 = 80$
Питання зі встановленням відповідності	5	4	$5 * 4 = 20$
РАЗОМ			100

*Склад тестів

Кількість тестів «з вибором однієї правильної відповіді», номери	Кількість тестових завдань на встановлення відповідності, номери	Дисципліна
1,2,3,4,5	-	Міжнародні стандарти прав людини
6,7,8,9,10	41	Конституційне право України
11,12,13,14,15	42	Кримінальне право
16,17,18,19,20	-	Кримінальний процес
21,22,23,24,25	43	Цивільне право
26,27,28,29,30	-	Цивільний процес
31,32,33,34,35	44	Адміністративне право
36,37,38,39,40	45	Міжнародне публічне право

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ:

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
90-100	ВІДМІННО/ EXCELLENT	ВІДМІННЕ ВИКОНАННЯ, НАДАНО 90-100% ПРАВИЛЬНИХ ВІДПОВІДЕЙ
82-89	ДОБРЕ/ GOOD	ВИКОНАННЯ ВИЩЕ СЕРЕДНЬОГО РІВНЯ, НАДАНО 82- 89% ПРАВИЛЬНИХ
75-81		В ЦІЛОМУ ВІРНЕ ВИКОНАННЯ, НАДАНО 75-81% ПРАВИЛЬНИХ ВІДПОВІДЕЙ
64-74	ЗАДОВІЛЬНО/ SATISFACTORY	НЕПОГАНЕ ВИКОНАННЯ, НАДАНО 64-74% ПРАВИЛЬНИХ ВІДПОВІДЕЙ
60-63		ВИКОНАННЯ ЗАДОВОЛЬНЯЄ МІНІМАЛЬНИМ КРИТЕРІЯМ, НАДАНО 60-63% ПРАВИЛЬНИХ ВІДПОВІДЕЙ
0-59	НЕЗАДОВІЛЬНО/ FAIL	ВИКОНАННЯ НЕ ЗАДОВОЛЬНЯЄ МІНІМАЛЬНИМ КРИТЕРІЯМ,

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

I. Міжнародні стандарти прав людини

1. Лебідь В.Є. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Посібник. Київ, 2017. 36 с.
2. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини. Сироїд Т. Л. Видавництво: Право. 2020 .
3. Міхальов В.О. Права людини в Україні. Навчально-методичний посібник. Херсон: Гельветика. 2020. 122 с.
4. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник / Л. Р. Наливайко, К. В. Степаненко. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.
5. Посібник з європейського антидискримінаційного права. URL: [право.pdf \(detector.media\)](#)
6. Рабінович П.М. Міжнародні стандарти прав людини: властивості, загальне поняття, класифікація// *Вісник Національної академії правових наук України*. 2016. № 1. С. 19-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2016_1_4.
7. Сенаторова О. В. ПРАВА ЛЮДИНИ І ЗБРОЙНІ КОНФЛІКТИ. Навчальний посібник. Київ 2018.

II. Конституційне право України

1. Федоренко В.Л. Конституційне право України. Підручник. Київ. 2016
2. Тетарчук І.В. Конституційне право України: навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ. 2017
3. Конституційне право України: прагматичний курс. Навчальний посібник/ Під ред. М.В.Афанасьєв. Одеса: Юридична література, 2017. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7800/Konst%20pravo%20pragmat%20kurs.pdf?sequence=3>.
4. Конституція України. Із змінами, внесеними згідно із Законами. За станом на 2023 р. URL: Конституція України | від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (rada.gov.ua)
5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. // *Голос України*. 2016. - 16 липня.

6. Виборчий Кодекс України: Закон України від 19 грудня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
7. Про Конституційний Суд України. Закон України від 13 липня 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>
8. Про Вищу Раду правосуддя. Закон України від 21 грудня 2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text>
9. Про Кабінет міністрів України. Закон України від 27 лютого 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text> URL:
10. Регламент Верховної Ради України. Закон України від 10 лютого 2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>
11. Про місцеві державні адміністрації. Закон України від 9 квітня 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
12. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21 травня 1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

III. Кримінальне право та кримінальний процес

1. Борисов В. І. та ін. Кримінальне право України : Особлива частина : підручник / В. І. Борисов, В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., переробл. і допов. – Х.: Право, 2015. – 680 с.
2. Борисов В. І. та ін. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / В. І. Борисов, В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін та ін. ; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2015. – 528 с.
3. Вереша Р. В. Кримінальне право України. Загальна частина. Вид. 10-те, перероб. та допов. Київ: Алерта, 2024. 604 с.
4. Доказове право: підручник / В.М. Тертишник, О.І. Тертишник, А.Є. Фоменко, В.В. Ченцов; за заг. ред. д.ю.н, професора В.М. Тертишника. Київ: Алерта, 2022. 448 с. [ISBN 978-617-566-698-2](https://doi.org/10.26907/2542-0402.2022.448)
5. Збірник тестових завдань. Право та ТЗНПК. Харків: Право, 2021 – 208с.
6. Злочини проти основ національної безпеки України: кримінально-правова кваліфікація в умовах війни (науково-практичний коментар) / за заг. ред. С.А. Наумюка. Київ: Алерта, 2024. 378 с. [ISBN 978-617-566-859-7](https://doi.org/10.26907/2542-0402.2024.378)
7. Ковальчук С. О., Крет Г. Р. Науково-практичний коментар до Глави 21 Кримінального процесуального кодексу України «Негласні слідчі (розшукові) дії». Київ: Прецедент, 2024. 244 с. ISBN 978-966-520-191-5

8. Кримінальне право України. Загальна частина: посіб. для підготовки до іспитів / В. І. Тютюгін, О. Д. Комаров, М. А. Рубашенко. – 2-ге вид., переробл. та доп. арків: Право, 2017. – 202 с.
9. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посібник/ А.А.Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.: з заг.ред. О.М. Литвинова. – Харків: Право, 2020 – 656с.
10. Кримінальне право України.: навч. Посібник для підготовки до ЗНО для вступу на магістратуру/ І.М. Сопіло, С.Я. Лихова, Т.Д. Лисько. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020 – 456с.
11. Кримінальний кодекс України від 05.04. 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – ст.131 (із змінами та доповненнями на 01.12.2020).
12. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар. Станом на 29 вересня 2024 року. / За заг. ред. Копотуна І. М. Київ: Вид. «Центр учбової літератури», 2024. 1370 с. ISBN 978-611-01-3006-6
13. Кримінальний процес України. Академічний курс: у 3 т. Т. 1. Загальна частина; За заг ред. акад. акад. НАПрН України, д-ра юрид. наук, проф, В. Т. Нора, д-ра юрид. наук, проф. Н. Р. Бобченко. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2021. 912 с.
14. Кримінальний процес: підручник / [Л. Д. Удалова, В. В. Рожнова, Д. П. Письменний та ін.]; за заг. ред. Д. П. Письменного, Л. Д. Удалової, М. А. Погорецького, С. С. Чернявського. Київ: «Центр учбової літератури», 2022. 780 с.
15. Кримінальні правопорушення проти довкілля (основні положення кримінально-правової характеристики): навчальний посібник / О. О. Дудоров, Д. В. Каменський, Р. О. Мовчан, Є. О. Письменський / за ред. О. О. Дудорова, Р. О. Мовчана. Київ: Норма права, 2024. 68 с. ISBN 978-617-8306-08-3
16. Міжнародне співробітництво у сфері правосуддя: підручник. / Тертишник В. М. та ін.; за заг. ред. д. ю.н. проф. В. М. Тертишника та докт. наук держ. упр., професора В. В. Ченцова. Київ: Алерта, 2021. 276 с. [ISBN 978-617-566-645-6](#)
17. Навчальний посібник. Право та ТЗНПК. Кейси МЗПЛ. Оновлений ККУ. Харків: Право, 2021 – 328с.
18. Назимко Є.С., Кисько А.І., Пономарьова Т.І. Класифікація кримінальних правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху. *Правові новели*. 2023. № 19. С. 245–250
19. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану: наук.-практ. комент. / А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, Р. О. Мовчан, С. С. Чернявський та ін.; за ред. А. А. Вознюка, Р. О. Мовчана, В. В. Чернея. Київ : Норма права, 2022. 278 с.
20. Олійник Х. В. Кримінальна відповідальність за пропаганду, планування, підготовку, розв’язування та ведення агресивної війни. - Кваліфікаційна наукова праця на

правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії (081 «Право»), - Національний університет «Львівська політехніка», Львів, 2022.
<https://lpnu.ua/sites/default/files/2022/radaphd/21724/disoliynyk-2.pdf>

21. Орловська Н.А. Деякі питання побудови кримінально-правових санкцій у контексті процесів криміналізації та пеналізації. URL: <http://www.apdp.in.ua/v57/87.pdf>
22. Особливі порядки кримінального провадження: підручник / [О. В. Капліна, О. І. Марочкін, М. І. Демура та ін.] ; за ред. О. В. Капліної ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2024. 366 с. ISBN 978-966-998-573-6
23. Тертишник В. М. Кримінально-процесуальне право України: Підручник. 10-те вид., доповн. і перероб. Київ: Алерта, 2023. 698 с. [ISBN 978-617-566-771-2](#)
24. Тертишник В. М. Настільна книга слідчого. Зразки правничих документів. Київ: Алерта, 2024. 448 с. [ISBN 978-617-566-820-7](#)
25. Тертишник В. М. Судова експертологія: підруч. для підгот. здобувачів освіт. ступеня «магістр» за спец. 081 «Право» та 262 «Правоохоронна діяльність» / В. М. Тертишник, В. В. Варава, О. В. Сачко ; за заг. ред. В. М. Тертишника. Харків: Право, 2021. 280 с. [ISBN 978-966-998-229-2](#)
26. Тертишник В. М. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. Вид. 21-ше, доповн. і перероб. Київ: Алерта, 2024. 1060 с. [ISBN 978-617-566-823-8](#)
27. Туляков В. Проксимація кримінального законодавства України до права Європейського Союзу (методологія питання). URL: 10.33498/loiu-2023-03-101
28. Тютюгін В. І. Кримінальне право України (Загальна та Особлива частини) : посіб. для підгот. до зовніш. незалеж. оцінювання / В. І. Тютюгін, М. А. Рубашенко ; відп. ред. В. І. Тютюгін. – 5-те вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2024. – 366 с. ISBN 978-617-8448-32-5

IV. Цивільне право та цивільний процес

1. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. за ред. кол. — 3-тє видання, перероблене і доповнене — К.: Юрінком Інтер, 2024. — 831с., Т. 1 — 831с.
2. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. За ред. кол. - 2.видання, перероблене і доповнене. — К.: Юрінком Інтер, 2024. — 1087с., Т. 2 — 1087с.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003р. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

6. Васирина Н.В., Кот О.О., Гулько Б.І. Цивільний процесуальний кодекс України : науково-практичний коментар. Київ : Дакор, 2021. 1028 с.
7. Голубєва Н.Ю. Цивільний процесуальний кодекс України : науково-практичний коментар. Київ : Ірінком Інтер, 2021. 840 с.
8. Про судовий збір : Закон України від 08.01.2011 № 3674-VI, в редакції від 30.06.2021 // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text>
9. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 14.10.2014, в редакції від 17.06.2020 // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.
10. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р., в ред. від 15.06.2021 р. // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
11. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. // Режим доступу : www.nau.kiev.ua.
12. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 12.12.1997 р. № 776/97-ВР, в редакції від 07.05.2022, підстава [1780-IX](#) // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
13. Про третейські суди : Закон України від 11.05.2004 р., документ 1701-IV, поточна редакція від **15.12.2021**, підстава [1875-IX](#) // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15#Text>.
14. Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>.
15. Правосуддя в дистанційному режимі забезпечує право учасників судових засідань на захист від загроз. 29 липня 2022 р. // Режим доступу : <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1301262/>
16. Правосуддя у цивільних справах в умовах воєнного стану від 26 липня 2022 р. // Режим доступу : <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1299949/>.
17. Цивільний процесуальний кодекс України : Науково-практичний коментар / за заг. ред. д.ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М.М. Ясинка. – К.: Алерта, 2018. – 604 с.
18. Цивільний процесуальний кодекс України : Науково-практичний коментар. Видання 2-ге / за заг. ред. д.ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М.М. Ясинка. – К.: Алерта, 2020. – 810 с.
19. Цивільний процесуальний кодекс України 2004 р. (Редакція від 05.08.2021) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.
20. Васильєв С.В. Цивільне судочинство крізь призму судової практики. К. : Алерта, 2021. 304 с.

21. Васильєв С.В. Цивільний процес України. Навчальний посібник. Видавництво ЦУЛ, 2020, 344 с.
22. Голубева Н.Ю., Іліопол І.М., Стоянова Т.А. Цивільний процес. Навчально-методичний посібник для студентів всіх факультетів 4 курсу денної форми навчання. К. : Фенікс, 2021. 180 с.
23. Голубева Н.Ю., Іліопол І.М., Стоянова Т.А., Полюк Ю.І. Цивільний процес : навчально-методичний посібник. К. : Фенікс, 2021. 232 с.
24. Цивільний процес України : Підручник за ред. д. юрид. н., проф. засл. юриста України Р.М. Мінченко, к.ю.н., доц. І.В. Андропова. – Х.: Одиссей, 2012. – 496 с.
25. Немеш П.Ф., Фенич В.П. Курс цивільного процесу. Загальна частин. Підручник. К.: 2020.
26. Цивільний процес України. Навчальний посібник для студентів юридичних спеціальних вищих навчальних закладів / І.О. Ізарова, Р.Ю. Ханік-Посполітак. – Київ : ВД «Дакор», 2018. – 276 с.
27. Цивільне процесуальне право України : навчальний посібник (для підготовки до іспитів і тестування). 2-ге вид., перероб. і допов. / за заг. ред. Н.Ю. Голубевої. Одеса : Гельветика, 2019. 435 с.
28. Цивільне процесуальне право України : підручник. Вид. 2-ге, перероблене та доповнене : у 2 томах/за загальною редакцією д.ю.н., професора, академіка М.М. Ясинка. Київ : Алерта, 2021.

V. Адміністративне право

1. Адміністративне право: навч.посіб. для здобувачів вищої освіти / [Ю.П.. Битяк, І.М. Балакарева, М.І. Белікова та ін.; за заг. ред. В.М. Гарашука, Р.В. Шаповала]. Вид. 7-ме, допов. та перероб. З опорою на законодавство станом на 1 травня 2023 р. – Харків: Право, 2023. – 238 с.
2. Загальне адміністративне право: підручник / [В.М. Бевзенко, Т.О. Коломоєць, Р.В. Миронюк, Д.В. Лученко та ін.]. Видання друге. Видавничій дім «Гельветика». 2023. 688 с.
3. Адміністративне право України. Повний курс: підручник (видання четверте). [Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О.]. Видавничій дім «Гельветика», 2021. 656 с.
4. Адміністративне право України у схемах та коментарях: навч. посіб. / [Р.С. Мельник, С.О. Мосьондз]. Юрінком Інтер, 2024. 412 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред В. Галунька', О. Правоторової. Видання третє. Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України та

Верховного Суду: практичний посібник / [А.В. Столітній, С.В. Шмаленя]. Видавництво Норма права, 2024. 1496 с.

7. Кодекс адміністративного судочинства України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України та Верховного Суду: практичний посібник / [А.В. Столітній, С.В. Шмаленя]. Видавництво Норма права, 2025. 1604 с.

VI. Міжнародне публічне право

1. Кожемякін П.Г., Поляков С.І. Посібник до вивчення дисципліни «Міжнародне публічне право». – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2013.
2. Тетарчук І.В., Дяків Т.Є. Міжнародне право: навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2014.
3. Тимченко Л.Д. Кононенко В.П. Міжнародне право: Підручник. – Київ: Знання, 2012.
4. Міжнародне публічне право / За заг. ред. Репецького В.М. – Київ: Знання, 2012.